

Position Paper December 2012

Svenska ITS Rådets

position om

ITS för gods

1. Varför ITS för gods?

Godstrafiken inom Europa har mycket att vinna på effektiv ITS. En gemensam europeisk ITS-lösning för godstrafiken som harmonierar med andra internationella initiativ skulle stärka EU:s konkurrenskraft genom förbättrad säkerhet, transportprecision, effektivitet och miljömässig hantering. Idag saknas till exempel ett enhetligt informationssystem som hanterar elektroniska fraktsedlar för trafikslagsövergripande godstransporter, något som skulle underlätta såväl administration som byråkrati för både transportörer och myndigheter. Andra områden med förbättringspotential är hantering av farligt gods, digitala kartor, positionering samt information om lastinnehåll och intelligent gods.

Uppdraget

ITS-rådet har fått ett direktiv¹ av regeringen att verka för ett ökat svenskt agerande i EU inom området. Bakgrunden är att regeringen ser möjligheten att såväl påskynda som påverka införandet av olika ITS-tjänster och också samordna tjänsterna på europeisk och internationell nivå. Detta kommer i förlängningen att komma det svenska näringslivet till nytta, inte minst våra exporterande företag.

Positionspapperna beskriver på en övergripande nivå de svenska ståndpunkterna inom ITS, hur vi från svenskt håll agerar i olika EU-sammanhang när det gäller ITS-frågor. Dokumentet ska kunna användas av såväl representanter från näringslivet, offentliga organisationer, akademien och dess forskare som olika branschorganisationer. Varje positionspapper omfattar det trafikslagsövergripande perspektivet.

Följande prioriterade områden inom ITS för gods behandlades i den trafikslagsövergripande ITS-strategin och handlingsplanen² som Vägverket på uppdrag av regeringen tog fram år 2010:

Etablering av ett svenskt forum för ITS för gods.

Pilotprojekt inom bland annat digitala transportdokument för gränslösa transporter i samverkan med internationella initiativ samt "gröna korridorer" för minskad miljöpåverkan.

Standardiserad beskrivning av terminaler och säkra parkeringsplatser för godstransporter.

¹ Regeringens direktiv: http://www.sou.gov.se/kommittedirektiv/2010/dir2010_67.pdf

² ITS-strategi och handlingsplan: <http://www.sou.gov.se/its/handlingsplan.htm>

Position Paper December 2012

Pågående arbeten

Ett antal projekt som syftar till att nå målen i den trafikslagsövergripande ITS-strategin och handlingsplanen har initierats och exempel är:

- Forum för ITS gods är etablerat i samverkan med Logistikforum. Arbetet leds av Chalmers som har tagit fram en färdplan. I denna har fyra ITS-tillämpningar identifierats som viktiga att stödja. Dessa är ekologiska fotavtryck, elektroniska fraktsedlar, tillträdeskontroll för fordon som avviker från standards samt säkra parkeringsplatser.
- Inom området "gröna korridorer"³ pågår flera projekt med ett stort antal aktörer och med sekretariatet inom Trafikverket. Målet är att skapa bra förutsättningar för godstrafiken inom särskilda transportrutter i syfte att minska miljöpåverkan.
- Trafikverket har utvecklat en Godsstrategi⁴ som syftar till att tydliggöra hur verket hanterar godsfrågorna. Fokus ligger bland annat på energieffektivitet i transportsystemet, välfungerande godstransporter inom storstadsregionerna, effektiva transportkedjor för näringslivet samt robust infrastruktur. Det inom ITS-rådet bildade Storstadsforum har etablerat ett fokusområde för citylogistik som leds av Malmö. Samverkan finns med Logistikforum. Inom ramen för detta forum har en handlingsplan, Nationell satsning citylogistik 2012-2013, skapats. Citylogistik drivs i form av ett samarbete mellan de tre stora regionerna, Skåne, Stockholm - Mälardalen samt Västra Götaland. Arbetet syftar bland annat till att utbyta erfarenheter och best practice samt att demonstrera gemensamma lösningar kring citylogistik för att bland annat minska miljöstöringen i storstäderna. Arbetet bedrivs inom så kallade regionala godsnätverk.
- Den Bottniska korridoren⁵, en strategiskt viktig transnationell länk i Europas godstransportsystem, skall ingå i som en del i den Nordiska triangeln. Den går på såväl svensk som finsk sida och binder samman öst-västliga och nord-sydliga transnationella axlar i Sverige, Finland, Norge och Ryssland. Korridoren knyter samman NEW inom Northern Axis med den Nordiska triangeln.
- Deltagande i europeiska initiativ med svenska intressen, exempelvis EastWest, MonaLisa, INCA, Green Corridors.
- Framtagande av en målbeskrivning och förankring kring arbetet med säkra parkeringsplatser för lastbilar. Drivs bland annat av East-West-korridoren.

2. Prioriteringar för framtiden

Inom positionen ITS för gods har Sverige valt att lägga fokus på ett antal utvalda områden som skall snabba på utvecklingen inom området:

³ Gröna korridorer <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0606:FIN:EN:PDF>

⁴ Trafikverkets godsstrategi: http://publikationswebbutik.vv.se/upload/6337/100431_trafikverkets_godsstrategi.pdf

⁵ Bottniska korridoren: <http://www.botniskakorridoren.se/>

Position Paper

December 2012

- Harmonisering av olika regelsystem, exempelvis procedurer och tjänster för gränspassager i alla EU-länder, ramverk för informationsutbyte, administrativa procedurer m.m. Utveckling av ett enhetligt digitalt transportdokument/fraktsedel för gränslösa transporter samt förberedelse av piloter för testning.
- Medverka aktivt för standardiseringsarbeten kring digitalt informationsutbyte. Här kommer data och information samordnas för de olika trafikslagen för att utöka utbytet mellan olika aktörer. Fokus ligger bland annat på hur realtidsinformation om var godset befinner sig skall kunna delas samt på korttidsprognoser för ankomst av gods respektive hämtning av gods.
- Tillgängliggörande av data och information från offentliga aktörer som rör godstrafik, se positionsappret "Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag".
- Samordning av olika svenska pågående initiativ med andra demonstrationsprojekt, exempelvis samverkande system vid fordonsrelaterad ITS, säkra parkeringsplatser och information om terminaler, liksom kopplingen till andra trafikslag, exempelvis via MonaLisa⁶.
- Påverka pågående och nya godsrelaterade initiativ så att de täcker in fler trafikslag.
- Inventera de olika kommissionsdirektiven, såsom ITS-direktivet⁷, ITS Urban Forum, godsdirektivet, Urban Action Plan⁸ och EU:s vitbok⁹, om transporter och hur de påverkar arbetet.

3. ITS-rådets positionspapper

Följande positionspapper är framtagna till dags dato. De ska vara dynamiska i sin karaktär och kommer att uppdateras successivt. Dessa dokument finns på ITS Rådets hemsida www.sou.gov.se/its.

- Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag
- ITS för gods
- Fordonsrelaterad ITS
- Attraktiva resetjänster
- Gemensamt betalsystem inom transportsektorn
- Trafikledning i storstad – alla trafikslag
- ITS och trafiksäkerhet

⁶ EU-finansierat projekt för sjöfartsmotorvägar som ska ge smartare sjötransporter

⁷ ITS Directive: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:207:0001:0013:EN:PDF>

⁸ Urban Action Plan: http://ec.europa.eu/transport/urban/urban_mobility/action_plan_en.htm

⁹ EU Vitbok för transporter: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0144:FIN:SV:PDF>

Position Paper December 2012

4. Kontaktpersoner

Roberto Bauducco
Chef ITS Sekretariatet
roberto.bauducco@trafikverket.se
+46 70 580 79 90

Alf Petersson
ITS Sekretariatet
alf.peterson@trafikverket.se
+46 70 558 01 22